

Kutsupohjainen joukkoliikenne -selvitystyö ja jatkolinjaukset

Kuntakehityslautakunta 22.04.2026 § 44

Vuonna 2025 toteutettiin liikenne- ja viestintävirasto Traficomien liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen avulla selvitys ”Kutsupohjaisen joukkoliikenteen mahdollisuudet maaseutumaisessa ympäristössä, pilotti Mäntsälä”. Työn aikana selvitettiin tapoja toteuttaa toimiva asiointiliikenne täydentämään Mäntsälän nykyistä joukkoliikennetarjontaa sekä sujuvoittamaan liikkumista kunnan kyläkeskusten ja kirkonkylän välillä.

Työn lopputuloksena syntyi palvelukonsepti, jonka pohjalta asiointiliikenne on tarkoitus käynnistää syksyllä 2026. Konsepti perustuu kaikille avoimeen kutsu- ja reittipohjaiseen asiointiliikenteeseen, jossa kyytiin nousu tapahtuu reitin varrelta, ja aikataulun salliessa myös reitiltä poiketen.

Liikennöinti aloitetaan Saaren ja Sälinkään alueilta, josta toimintaa voidaan laajentaa mahdollisuuksien mukaan. Liikennöinti toteutetaan nykyisillä päivähintaisilla noin 16 istumapaikan autoilla, jotka ovat olleet sivistys- ja hyvinvointipalveluiden käytössä esimerkiksi koulukuljetuksissa. Siten palvelun liikennöintiajat sijoittuvat päiväsaikaan koulukuljetusten välissä. Matkan hinta matkustajalle on kiinteä riippumatta matkan pituudesta, ja matkustaja maksaa matkan kuljettajalle käteisellä tai pankkikortilla.

Asiointiliikenteen käynnistämistä varten on tehtävä jatkolinjauksia, joita varten kuntakehityslautakunnan on pyydettävä lausunnot asianomaisilta toimielimiltä asiointiliikenteen käynnistämiseksi.

Valmistelija

liikenne- ja ilmastoasiantuntija Aleksi Ojanperä,
aleksi.ojanpera@mantsala.fi

Esittelijä

Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa

Päätösehdotus

Kuntakehityslautakunta

1. Merkitsee liitteenä 1 olevan selvityksen ”Kutsupohjaisen joukkoliikenteen mahdollisuudet maaseutumaisessa ympäristössä, Pilotti Mäntsälä” tiedoksi
2. Pyytää sivistyslautakunnalta ja ikäihmisten neuvostolta sekä vammaisneuvostolta lausunnot liitteenä 2 olevasta kutsupohjaisen joukkoliikenteen käynnistämisen jatkolinjauksista

Käsittely

Lautakunta keskusteli asiasta ja päätti yksimielisesti, että myös hyvinvointilautakunnalta pyydetään lausunto

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti lisäyksellä, että myös hyvinvointilautakunnalta pyydetään lausunto

Liite 1. Kutsupohjaisen joukkoliikenteen mahdollisuudet
maaseutumaisessa ympäristössä, Pilotti Mäntsälä

Liite 2. Kutsupohjaisen joukkoliikenteen käynnistämisen jatkolinjaukset

Kuntakehityslautakunta 10.06.2026
158/02.08.01/2025

Kuntakehityslautakunta päätti kokouksessaan 22.4.2026 pyytää sivistyslautakunnalta, hyvinvointilautakunnalta, vammaisneuvostolta sekä ikäihmisten neuvostolta lausunnot koskien kutsupohjaisen joukkoliikenteen käynnistämisen jatkolinjauksia. Lausunnot saatiin kaikilta edellä mainituilta lautakunnilta sekä vaikuttamistoimielimiltä, ja ne ovat esitetty liitteenä.

Sivistyslautakunta katsoi lausunnossaan, että esitetty toteutustapa hyödyntää koulukuljetuksiin varattujen päivähintaisten autojen käyttäminen on kustannustehokkain tapa toteuttaa kutsukyytipalvelu. Sivistyslautakunta korostaa kuitenkin, että kouluautojen käyttö kutsuliikenteeseen tulee rajata niin, että palvelun tuottaminen ei häiritse pakollisen lakisääteisen palvelun toteuttamista eikä aiheuta sen järjestämiseen muutostarpeita. Sen vuoksi liikennöntiaikojen tulee toteuttaa sellaisina ajankohtina, jolloin kouluautoilla ei ole koulukuljetustarpeita. Riskinä muutoin voi olla ylimääräisen ostoliikenteen hankinta. Sivistyslautakunta kuitenkin näkee kutsupohjaisen joukkoliikenteen käynnistämisen myönteisenä asiana.

Hyvinvointilautakunta pitää kutsupohjaista asiointiliikennettä perusteltuna ja hyvinvointia sekä yhdenvertaisia liikkumismahdollisuuksia edistävänä ratkaisuna, joka tukee erityisesti iäkkäiden, liikkumisrajoitteisten sekä haja-asutusalueilla asuvien mahdollisuuksia asiointiin, palvelujen saavutettavuuteen sekä yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Kuten sivistyslautakunta, myös hyvinvointilautakunta näkee esitetyn toteutustavan kustannustehokkaimpana ratkaisuna toteuttaa kutsupohjainen joukkoliikenne. Hyvinvointilautakunta kuitenkin kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota palvelun saavutettavuuteen, esteettömyyteen sekä palvelun helppokäyttöisyyteen, jotta palvelun käyttö olisi vaivatonta ja selkeää. Keskeistä on viestiä aikatauluista ja reiteistä selkeästi käyttäjille. Palvelun käynnistymistä ja käyttöä tulee seurata, joka antaa eväät palvelun jatkokehittämiselle.

Sekä vammaisneuvosto että ikäihmisten neuvosto korostivat lausunnoissaan viestinnän selkeyttä ja saatavuutta sekä palvelun esteettömyyttä. Lisäksi molemmat vaikuttamiselimet nostivat esille, että liikennöintiä tulisi olla myös koulujen loma-aikoina, ja että aikataulut tulisi linkittää junaliikenteen aikatauluihin.

Vammaisneuvosto painotti lausunnossaan mahdollisuutta kotipihasta noutamiseen, mutta myös matalalattiaisia busseja esteettömyyden näkökulmasta. Näin voitaisiin helpottaa palvelun käyttöä, sillä vammautuneille ihmisille kutsukyydin käyttäminen voi muodostua haastavaksi ja raskaaksi taksiin verrattuna. Aikataulut tulisi yhteensovittaa junaliikenteen kanssa ja liikennöintiä tulisi olla myös koulujen loma-aikoina, sillä asiointitarve ei lopu loma-aikoina. Matkan hinnaksi vammaisneuvosto esittää 2 € työttömiltä, eläkeläisiltä sekä erityisryhmiltä.

Ikäihmisten neuvosto korosti lausunnossaan sen lisäksi että palvelun aikataulut tulisi linkittää junaliikenteen aikatauluihin, tulisi palvelun avulla lisäksi olla mahdollisuus päästä keskustasta rautatieasemalle. Lisäksi

palvelun aikataulujen tulisi mahdollistaa lääkärikäynnit. Esitetty lippujen hinta koettiin lyhyillä matkoilla korkeaksi ja maksutavoista ikäihmisten neuvosto suosi käteistä sekä maksukorttia

Lausuntoihin on laadittu vastine, joka on esitetty liitteenä. Vastineessa vastataan lausunnoissa esitettyihin näkökulmiin ottaen huomioon palvelun käynnistymiseen liittyvät lähtökohdat.

Valmistelija

Liikenne- ja ilmastoasiantuntija Ojanperä Aleks, aleksi.ojanpera@mantsala.fi

Esittelijä

Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa

Päätösehdotus

Kuntakehityslautakunta

1. Linjaa saatujen lausuntojen sekä vastineen pohjalta, että kutsupohjainen joukkoliikenne käynnistetään pohjautuen päivähintaisiin kouluautoihin. Liikenne käynnistetään syksyllä 2026 kun koulujen lukujärjestykset ovat vakiintuneet. Palvelun käynnistymisestä tiedotetaan erikseen. Kesän 2027 osalta palvelutarjonta linjataan myöhemmin palvelun käynnistymisen jälkeen. Kouluautot eivät ole esteettömiä eivätkä kuljettajat pysty avustamaan matkan aikana, joten kutsupohjainen joukkoliikenne on suunnattu omatoimisesti kulkeville. Liikennöinti suuntautuu Saaren ja Sälinkään suuntiin, jonka lisäksi asemakaava-alueilta voidaan nousta kyytiin, mikäli reitti antaa myöden ja autossa on tilaa. Matkan hinta on 5 €/suunta ja maksutavat pidetään matkustajanäkökulmasta yksinkertaisina.
1. Lähettää lausuntoihin laaditun vastineen tiedoksi lausunnon tehneille lautakunnille ja vaikuttamistoimielimille.

Päätös